

EKSTREMVÆRRAPPORT

Hendelse: ASK

Dato: 26.-27.01.2010

Rapportert av: Brith L.A. Pedersen og Geir Bøyum

Perioden tirsdag /onsdag 26-27. januar 2010.

Fase A: Ingen

Fase B:

Beskrivelse av vær-situasjonen:

Tirsdag vil et kraftig lavtrykk i Norskehavet gi svært sterk sørvestlig vind i hele Nord-Norge.

Melding 1: Utstedt søndag 24. 01.2010 kl 17:05

Nordland, Troms og Vest-Finnmark:

Tirsdag ettermiddag og kveld sørvestlig full storm 25 m/s, kortvarig sterk storm 30 m/s utsatte steder.

Kyst og fjordstrøkene i Øst-Finnmark:

Tirsdag ettermiddag økning til sørvestlig full storm 25 m/s, sterk storm 30 m/s utsatte steder, minkende onsdag morgen.

Melding 2: Utstedt søndag 24.01.2010 kl 22:01

Samme som melding 1.

Melding 3: Utstedt mandag 25.01.2010 kl 04:02

Samme som melding 1.

Melding 4: Utstedt mandag 25.01.2010 kl 10:17

Samme som melding 1.

Melding 5: Utstedt mandag 25.01.2010 kl 16:48

Nordland, Troms og Vest-Finnmark:

Tirsdag ettermiddag og kveld sørvestlig full storm 25 m/s, sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende natt til onsdag.

Kyst og fjordstrøkene i Øst-Finnmark:

Tirsdag ettermiddag og kveld sørvestlig full storm 25 m/s, sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende onsdag morgen.

Melding nr 6: Utstedt mandag 25.01.2010 kl 22:40

Samme som melding 5.

Melding 7: Utstedt tirsdag 26.01.2010 kl 04:22

Beskrivelse av vær-situasjonen:

I dag tirsdag vil et kraftig lavtrykk nord i Norskehavet bevege seg østover mot Barentshavet. Dette vil gi sterk sørvestlig vind i hele Nord-Norge, opp i sterk storm fra i ettermiddag.

Nordland, Troms og Vest-Finnmark:

Fra i dag tirsdag ettermiddag sørvestlig sterk storm 30 m/s på kysten og i fjellet. Minkende natt til onsdag.

Kyst og fjordstrøkene i Øst-Finnmark:

Fra i dag tirsdag ettermiddag sørvestlig sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende onsdag morgen.

Melding 8: Utstedt tirsdag 26.01.2010 kl 10:20

Samme som melding 7.

Fase C:

Melding 9: Utstedt tirsdag 26.01.2010 kl 16:06

Beskrivelse av vær-situasjonen:

Et stormsenter ligger sørvest for Spitsbergen. Dette gir opptil sterk storm i hele Nord-Norge.

Helgeland, Saltfjellet, Salten, Lofoten og Ofoten:

Fra i dag tirsdag ettermiddag sørvestlig sterk storm 30 m/s på kysten og i fjellet.

Minkende onsdag morgen.

Vesterålen, Troms og Vest-Finnmark:

Fra i dag tirsdag ettermiddag sørvestlig sterk storm 30 m/s på kysten og i fjellet.

Minkende natt til onsdag.

Kyst og fjordstrøkene i Øst-Finnmark:

Fra i dag tirsdag ettermiddag sørvestlig sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende onsdag morgen.

Melding 10: Utstedt tirsdag 26.01.2010 kl 22:27

Beskrivelse av vær-situasjonen:

Et stormsenter ligger sørvest for Spitsbergen. Dette gir sterk sørvestlig vind i hele Nord-Norge, opp i sterk storm utsatte steder. I Troms er vinden i ferd med å avta.

Helgeland, Saltfjellet, Salten, Lofoten og Ofoten:

Fra i kveld, tirsdag, sørvestlig sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende onsdag morgen.

Vesterålen:

I kveld, tirsdag, sørvestlig sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende utover natt til onsdag.

Kyst og fjordstrøkene i Vest-Finnmark:

I kveld, tirsdag, sørvestlig sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende utover natt til onsdag.

Kyst og fjordstrøkene i Øst-Finnmark:

Fra i kveld, tirsdag, sørvestlig sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende onsdag morgen.

Melding 11: Utstedt onsdag 27.01.2010 kl 04:48

Beskrivelse av vær-situasjonen:

Et stormsenter ligger sørvest for Spitsbergen. Dette gir sterk sørvestlig vind i store deler av Nord-Norge, opp i sterk storm utsatte steder. I Vest-Finnmark, Troms, Vesterålen og på Helgeland er vinden i ferd med å avta.

Salten, Ofoten og Lofoten;

Natt til onsdag sørvestlig sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende onsdag morgen.

Kyst og fjordstrøkene i Øst-Finnmark:

Natt til onsdag sørvestlig sterk storm 30 m/s utsatte steder. Minkende onsdag morgen.

Fase D:

Melding 12: Utstedt onsdag 27.01.2010 kl 08:41

Avsluttende melding for "Ask":

Vinden har nå avtatt i hele Nord-Norge.

OBSERVASJONER

Det var ingen observasjoner på sterk storm.

Tirsdag 26.01.2010

Følgende observasjoner på liten storm:

Perioden 26.01 kl 12 utc-27.01.06 utc

Kl 12 utc:

St.navn WMO NR	retning /styrke	max middelvind	max vindkast
Nordland:			
Myken 01015:	S 44KT	44KT	58KT
Svolvær 01161:	SW 43KT	43KT	54 KT
Værøy 01139:	S 38KT	41KT	54KT
Øst-Finnmark:			
Makkaur 01092	SW43KT	43KT	52KT
Båtsfjord 01086	SW38KT	43KT	52KT
Berlevåg 01083	SW38KT	43KT	52KT

KL 18 utc:

St.navn WMO NR	retning /styrke	max middelvind	max vindkast
Nordland:			
Helligvær 01144:	S44KT	46KT	60KT
Svolvær 01161:	SW36KT	45KT	56KT
Værøy 01139:	S 44KT	46KT	62KT
Bø 01156:	S41KT	41KT	54KT
Troms:			
Fakken 01038:	S40KT	43KT	56KT
Øst-Finnmark:			
Mehamn 01074:	SW38KT	43KT	52KT
Berlevåg 01083:	SW40KT	47KT	56KT
Vardø 01098:	S40KT	45KT	60KT

Onsdag 27.01.2010

Kl 00 utc:

St.navn WMO NR	retning /styrke	max middelvind	max vindkast
Nordland:			
Sklinna 01102:	S 38KT	41KT	51KT
Svolvær 01161:	SW41KT	41KT	56KT
Værøy 01139:	S 28KT	45KT	60KT
Bø 01156:	S 38	43KT	56KT
Troms:			
Fakken 01038:		41KT	60KT
Øst-Finnmark:			
Båtsfjord 01086:	SW45KT	47KT	56KT
Mehamn 01074:	SW44KT	47KT	56KT
Vardø lufthavn 01099:	SW40KT	47KT	58KT
Berlevåg 01083:	SW38KT	41KT	54KT
Vardø 01098:	SW40KT	45KT	56KT

Kl 0600 utc:

St.navn WMO NR	retning /styrke	max middelvind	max vindkast
Nordland:			
Myken 01115:	SW28KT	47KT	62KT
Sklinna 01102:	SW38KT	45KT	52KT
Svolvær 01161:	N12KT	47KT	60KT
Øst-Finnmark:			
Mehamn 01074:	SW34KT	41KT	51KT
Slettnes 01078:	SW32KT	41KT	49KT
Båtsfjord 01086:	S 28KT	43KT	52KT
Vardø 01098:	SW38KT	41KT	51KT
Vardø lufth. 01099:	SW30KT	43KT	52KT

Følgende observasjoner på full Storm
i perioden 26.01 kl 18 utc- 27.01 kl 06 utc.

Kl 18 utc

St.navn WMO NR	retning /styrke	max middelvind	max vindkast
Nordland:			
Myken 01015:	S 46KT	48KT	64KT
Øst-Finnmark:			
Makkaur 01092:	SW50KT	51KT	62KT
Vardø Lufthavn 01099:	SW45KT	51KT	60KT
Båtsfjord 01086:	SW38KT	49KT	56KT

Onsdag 27.01.2010

Kl 00 utc:

St.navn WMO NR	retning /styrke	max middelvind	max vindkast
Nordland:			
Myken 01115:	S46KT	52KT	66KT
Helligvær 01144:	S50KT	52KT	70KT

Øst-Finnmark:
Makkaur 01092: SW45KT 52KT 62KT

KI 0600 utc:

St.navn WMO NR	retning /styrke	max middelvind	max vindkast
Nordland: Helligvær 01144:	S36KT	51KT	66KT

Øst-Finnmark:
Makkaur 01092: SW48KT 49KT 58KT

Observasjoner fra Kjølen (Kvaløya)

Max middelvind

26.01.kl 1200 utc 56 KT
26.01.kl 1800 utc 68 KT
26.01.kl 0000 utc 65KT
26.01.kl 0600 utc 50KT

Andre observasjoner

Sluskfjellet hadde på det meste SSW/liten storm. Trolltind på Andøya hadde sterk storm, med vindkast på 86 knop. Kystvaktbåten K/V Senja, som lå i Porsangerfjorden, hadde full storm.

Observasjoner fra liten storm og oppover på fjell som vi mottar fra Sørreisa i forbindelse med skredvarsling:

Iskuras:

26.01 kl 1400 SW57 KT
26.01 kl 1900 SW80 KT
27.01 kl 0600 SW58 KT

Vardø:

26.01 kl 1400 SW50 KT

26.01 kl 1900 SW44 KT

Honningsvåg:

26.01 kl 1900 SW42 KT

Steder med vindkast fra 56 KT og oppover .
Perioden 26.01. kl 0600-27.01 kl 0600

Nordland:

Myken 01115: 64 KT

Røst 01107: 56 KT

Værøy 01139: 60 KT

Helligvær 01144: 68 KT

Skrova 01160: 62 KT(usikker, var ute av drift i perioder)

Svolvær 01161: 60 KT

Bø 01156: 56 KT

Troms:

Fakken 01038: 60 KT

Vest-Finnmark:

Banak 01059: 62 KT

Øst-Finnmark:

Mehamn 01074: 56 KT

Slettnes 01078: 56 KT

Berlevåg 01083: 56 KT

Makkaur 01092: 62 KT

Båtsfjord 01086: 56 KT

Vardø 01098: 60 KT

Vardø lufth. 01099: 60 KT

På Vidda: Perioden 26.01.kl 0600-27.01 kl 0600

Høyeste vindkast:

Suolovuopmi-lulit 01058: 43 KT

Høyest middelvind:

Diverse henvendelser etter ekstremvarslet "Ask".

En takst-mann fra Midt-Troms ber om værrapport for Gibostad den 26. januar tidlig på kvelden, fordi et tretak på ca 200 kvm, bygd i 1960, ble slitt opp av betongdekket og kastet flere meter bortover terrenget.

Hovedredningssentralen –HRS nord : Veldig fornøyd. Godt gjennomført. Spesielt fornøyd med SMS-varsling, da de ikke har varsling/alarm på e-post.

Kapteinen på hurtigruta Kong Harald: Vil på tross av kritikken dere får ifm. "ASK" gi dere ros for værvarelet. Fortsett og varsle vær i god tid, særlig dårlig vær, vi hadde god nytte av meldinga dere kom med.

Flomvarslingstjenesten, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE):
Vi er godt fornøyd med mottatte Ask-varslar.

Beredskapsleder og Brannsjef i Sør-Varanger:

Vi er fornøyd med måten dette er gjort på. Varslet gitt i god tid med jevnlig oppdateringer / prognoser. Selv om Sør-Varanger kommune generelt ikke ble hardt rammet fikk vi tid til å iverksette de tiltak vi mente var nødvendig.

Rådmann i Måsøy kommune: (utdrag av lang epost)

Ønsker å rette en bekymring rundt ekstremvarslet. Er svært bekymret dersom værvarelet for en hel landsdel skal gjøre at samfunn lammes - før et eventuelt uvær kommer. I tillegg skapes det bekymring i befolkningen. Vurderinger ble gjort, beslutninger ble tatt og en evaluering vil gi alle ledd muligheten til å lære av erfaringene.

Lokalradioen i Kautokeino:

Det klages på at det ikke ble så mye vind i går, men vindmåleren på radarstasjonen på Iskuras høyt på fjellet i Karasjok kommune viser 41,1 m/s i går kveld! Det er jo hvertfall merkbart.

Fra Sentralbordet på Vervarslinga:

Etter en del pepper i diverse medier, har vi fått mye skryt, fra div. brukere i dag. Både nyttig info om vindstyrke (27,9 m/s) på en fiskebåt i havna i Vinjesjøen nær Litløy fyr i Vesterålen. Disse var i hvert fall fornøyd med varslingen av Ask.

Fortsatt "strømmer" det inn telefoner fra folk som støtter oss i forbindelse med Ask, og synes vi har fått ubegrunnet kritikk. En fra Bjarkøy målte 31 m/s på sin værstasjon.

En mann i Valnesfjord:

Hva er den faglige begrunnelsen for å anbefale en hel landsdel å holde seg inne, slik dere gjorde nå i forbindelse med Ask? Neste gang synes jeg dere bør ordlegge dere litt annerledes, for eksempel oppfordre folk til å vurdere været før de går ut.

Diverse artikler om skader som oppstod under "Ask".

Redskaphus på Sortland knust - <http://www.vol.no/nyheter/article329259.ece>

Busskur knust på Slesnes, vindusviskere revet av buss på Andøybrua - <http://www.vol.no/nyheter/article329242.ece>

3 tak skadet i Kasfjord utenfor Harstad- <http://www.vol.no/nyheter/aktuelt/article329248.ece>
og <http://www.ht.no/incoming/article329248.ece>

Steinras i Lofoten - http://www.lofotposten.no/lokale_nyheter/article4828402.ece

Tak blåst av i Gravdal i Lofoten - http://www.lofotposten.no/lokale_nyheter/article4827927.ece

Silotak på Vestvågøy (Lofoten) skadet - http://www.lofotposten.no/lokale_nyheter/article4827593.ece

Tak blåst av på Gibostad, skadet biler og campingvogner - <http://www.nordlys.no/nyheter/article4828340.ece>
og <http://www.folkebladet.no/nyheter/article329272.ece>

Kjellere oversvømt i Tromsø - <http://www.nordlys.no/nyheter/article4828140.ece>

Båt slet seg i Mehamn, løs takstein i Kjøllefjord - <http://www.finnmarkdagblad.no/nyheter/article4828414.ece>

Og så er det brannen i Ballstad, hvor årsaken er ukjent - http://www.lofotposten.no/lokale_nyheter/article4828037.ece

Tak på bankbygg- http://www.lofotposten.no/lokale_nyheter/article4828690.ece

Vindkast på 101 knop på Uttakleiv i Lofoten-
http://www.lofotposten.no/lokale_nyheter/article4829632.ece

Stormen knuste vindu på Hurtigruten: <http://www.an.no/nyheter/article4829060.ece>

Diverse fra våre egne folk på VNN:

En meteorolog: utdrag fra epost:

"Min erfaring gjennom mange år er at 210-graders-sørvesten (geostrofisk), som vi hadde under Ask, er vanskelig når det gjelder vindstyrken. De mest typiske unntakene er Lofoten og områdene fra Porsangen og østover. Her blir vinden som den skal, altså sterk.

Forøvrig er det min mening at de gamle stormvarslene bør få en større tyngde. Mediene styrer fælt, både når det gjelder å dra det opp og ned".

En annen meteorolog: utdrag fra epost:

"Observerte stormen Ask fra stuevinduet her på Tomasjordnes/Tromsø og det vibrerte noe helt enormt - ja vi ble nesten sjøsyk.

Synes at sterk kuling på Langnes virket lite ut i fra min subjektive oppfatningen av vindstyrken her på neset (ut ifra bølger etc.).

Tror kanskje at vinden har variert mye lokalt og at kanskje vindstasjonene våre på VNN og Langnes ikke var de stasjonene som tok vinden best i denne situasjonen. Med tanke på at hustak forsvant i Kasfjord og at det var nesten vindstille i Harstad, kan mye tyde på at vinden har variert mye overalt".

En tredje meteorolog: utdrag fra epost:

"Kan nevne en sak, jeg også. Det var bra med vind i modellen i høyden i 12-kjøringa søndag og 00-kjøringa mandag, med 80-84kt rundt 850hPa i vertikalsnittet Andenes - Novaja Zemlja kl 18. På 12-kjøringa tirsdag var dette minket til 76-80kt og litt forsinket, men også på 12-kjøringa mandag var vinden minket i høyden.

Sånn sett var jeg etter hvert i tvil om det ville bli sterk storm i det hele tatt, men det er jo ikke bare bare å avblåse et ekstremvarsel.."

En konsulent:

Observert bølgehøyde Skrova (kystverkets bøye), fra 26. jan kl 09.30 til 27. jan kl 09.30. Sjekk opp mot wam 4km 12-kjøring fra i går (eneste som har oppløsning til å gå inn i Vestfjorden). Stemmer forbausende bra. (max ca 8 m 26.01 mellom kl 22-23).

Vurdering av utviklingen av stormen Ask

av Geir Bøyum

Modeller:

Våre modeller endret seg svært lite fra kjøring til kjøring, og de forskjellige modellene var også svært like. Alle hadde lavtrykksutvikling sørvest for Island, med bane nordøstover i Danskestredet i løpet av 25/1. Om morgenen 26/1 ligger lavtrykket litt nord for Jan Mayen. Lavtrykket deler seg deretter i to, der en del av lavtrykket fylles og beveger seg øst-nordøstover. Den "bakre" del av lavtrykk, med mye kaldluft på vest- og nordsiden beveger seg øst-sørøstover mot bankene utenfor Finnmark. Alle modellene har sterkest vind om kvelden 26/1, før kaldlufta slår inn.

Ved alle kjøringene ga alle våre modeller bakkevindstyrke på S/50kt enkelte steder på kysten. Hirlam-modellene hadde max.vind i alle kjøringene i området Vestfjorden - Myken, etter hvert også i Nord-Troms. ECMWF-kjøringene hadde litt mindre vind i Nordland, men med vindmax. 50 knop langs kysten av Troms. I 925hPa-flaten ga våre modeller på alle kjøringene vindstyrke SSW/60-75kt, mellom Vestfjorden og Nord-Troms.

Som det framgår av oversikten målte ingen av met.no's målestasjoner mer enn full storm. Imidlertid ble det registrert orkan på flere av fjellvindmålerne, både på Kjølén ved Tromsø og Iskuras ved Karasjøk. I tillegg ble det på Trolltind på Andøya målt vindkast på 86 knop.

Det er meldt om en del ødeleggelser i alle tre fylkene. Det ser ut som Lofoten har fått flest skader, men også spredte skader både i ytre strøk av Troms og Finnmark.

Bemanning:

Media hadde stor fokus på stormen Ask; både ved hovedoppslag i aviser, og intervjuer med meteorologer i radio og TV. Den store medieinteressen, og utfordringen med værutviklingen, medførte stort arbeidspress på Salen.

Det ble satt inn en konsulent natt til 25/1 og natt til 26/1. I tillegg ble kontorvakt for meteorologene omdisponert til medieevakt 25/1 og 26/1 formiddag. Medievaktene gikk også noen timer utover ettermiddagen.

Det var absolutt nødvendig med den ekstra bemanningen. På de to formiddagene kunne det faktisk vært enda bedre bemanning pga. alt mediapresset, og på de to nattevaktene var det stort trykk utenfra særlig fra kl.04 og utover og rundt kl.23-24

tidlig på natta. Det var også nødvendig med ekstra meteorolog-bemannning første del av ettermiddagsvakta.

Konklusjon:

Ingen av met.no sine målestasjoner i lavlandet ga mer enn full storm. Mange bebygde steder, særlig på innlandet, fikk svært lite vind. Dette skyldes både retningen på vindfeltet (SSW), og at det lå igjen en del kaldluft nær bakken som hindret den sterke høydevinden å slå ned. Derfor kunne det synes i overkant dramatisk at media pisket om stemningen såpass mye. Media hadde fokus på at "hele Nord-Norge" ville bli rammet, etter som vi hadde sendt ekstremvarsel for alle tre fylkene.

Imidlertid var det flere steder i alle 3 fylker som ble rammet av Ask, og som har meldt om skader som avblåste tak, båter i drift, knuste vinduer, knuste buskur og redskapsbuer. Met.no har ikke målestasjoner på noen av de stedene der det foreløpig er rapportert skader fra, så det er vanskelig å si hvor mye det har blåst der, men potensialet for ekstrem vind har vært til stede pga. den sterke høydevinden. I tillegg er det grunn til å anta at skadeomfanget kunne vært større uten mediedekningen på forhånd.

Første varsel om ekstremvær ble sendt fra VNN 2 døgn før ekstremværet inntraff. Etter som vindstyrken så ut til å bli på grensen til ekstremvær i alle modellkjøringene fram til Ask inntraff, var det derfor vanskelig å avblåse det når varselet først var ute.

På bakgrunn av de foreløpige skaderapportene, og det faktum at høydevinden rett over bakken (i 925 hPa-flaten) var over 70 knop flere steder, vil jeg si at ekstremvarselet til en viss grad var berettiget. Varselet ble sendt ut første gang 2 døgn før ekstremværet var forventet å inntreffe, og når ekstremvarselet først var sendt ut ville det vært feil å avblåse det.

Imidlertid burde vi vært flinkere til å fokusere på at de aller fleste stedene ikke ville få noe ekstremvær, men at det i store deler av Lofoten, og på helt lokalt plan ellers (som vi også var klar over), ville bli ekstremt sterk vind.

Etter gjennomgang av Ask er følgende momenter notert, for oppfølging videre:

- Vi må fortsatt legge vekt på at ekstremvarsel er farlig, men for å unngå misforståelser eksternt også bli flinkere til å legge vekt på eventuelle begrensninger av ekstremvær.
- Vi må få en verifikasjon av hvor gode modellene er ved sterk vind.
- Behov for at FoU kan utvikle gustfaktor.
- Det er også behov for mediatrening for slike situasjoner, og at Metdiv gir klare instruksjoner for hva vi skal si/-ikke si.

- Det bør vurderes et eget stormvarsel, bl.a. som blir lagt ut på yr.

Med hilsen
Brith Pedersen
Geir Bøyum